

Nr 52

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag ur kyrkofonden m. m.; given Stockholms slott den 21 februari 1964.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogade förslag till

1) lag om ändring i ecklesiastik boställsordning den 30 augusti 1932 (nr 400), samt

2) lag angående ändrad lydelse av 13 § lagen den 30 augusti 1932 (nr 404) om kyrkofond,

dels ock bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Ragnar Edenman

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionens första del framlägges förslag till vissa ändringar i ecklesiastik boställsordning, syftande till att samordna bestämmelserna rörande prästgård med de allmänna bestämmelserna om tjänstebostäder. Vidare föreslås, att vissa besvärshöjningar ändras för att få till stånd en såvitt möjligt enhetlig ordning för överklagande av stiftsnämnds och boställsnämnds beslut.

I propositionens andra del behandlas ett antal frågor om anslag ur kyrkofonden. Sålunda framlägges förslag om avlöningsbidrag till ytterligare en sjömanspräst. Vidare föreslås ett oförändrat anslag av 70 000 kr. för anlåtande av biträde inom ecklesiastikdepartementet vid handläggningen av kyrkliga ärenden. Slutlig reglering föreslås av kostnaderna för vissa kommittéer och utredningar

på det kyrkliga området. Kyrkofondsanslaget till extra utgifter föreslås uppräknat med 20 000 kr. Slutligen föreslås, att särskilda bidrag ur kyrkofonden får utgå för budgetåret 1964/65 till kyrkomusikerutbildningen vid Sköndalsinstitutet samt för högtidlighållandet av Uppsala ärkesätets 800-årsjubileum.

Förslag

till

Lag**om ändring i ecklesiastik boställsordning den 30 augusti 1932 (nr 400)**

Härigenom förordnas, *dels* att 11, 12 och 19 §§ ecklesiastik boställsordning den 30 augusti 1932 skola upphöra att gälla, *dels* att 1, 8, 9, 10, 13, 15, 33, 57 och 58 §§ boställsordningen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***1 §.**

Till boställen — — — — — till prästänkesäte.

Boställe, som är anvisat till lönta-gares bostad, kallas i denna boställs-ordning prästgård. Boställe, som är avsett till avlöning åt prästerskapet i visst pastorat eller utgör änkesäte, kallas löneboställe. Boställe, vars avkastning i sin helhet skall ingå till kyrkofonden, benämnes allmänt kyrko-hemman.

Boställe, varå tjänstebostad för församlingspräst är anvisad, kallas i denna boställsordning prästgård. Boställe, vars avkastning är avsedd till avlöning åt prästerskapet i visst pastorat eller som utgör änkesäte, kallas löneboställe. Boställe, vars avkastning i sin helhet skall ingå till kyrkofonden, benämnes allmänt kyrkohemman.

Om den — — — — — särskilt stadgat.

8 §.

Å prästgård skola finnas följande laga hus: 1) boningshus, 2) visthus, 3) hushållskällare, 4) tvättstuga, 5) vedbod och 6) hemlighus ävensom, där sådant prövas erforderligt, garage samt brunn.

Å prästgård skall finnas bostadshus samt, om så erfordras, garage.

Å prästgård för komminister må visthus och tvättstuga eller ettdera uteslutas, när de prövas kunna und-
varas.

¹ Senaste lydelse av 1 § se 1942: 233 samt av 57 och 58 §§ se 1950: 655.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

9 §.

1. De laga hus, som för varje prästgård föreskrivas, må sammanbyggas, i den mån sådant prövas lämpligt. Alla hus skola läggas och inrättas så, att eldfara såvitt möjligt undvikas samt brandförsäkring av desamma ej förhindras eller onödigt fördyras.

2. Där Konungen det medgiver, må prästgårdar för två eller flera tjänstinnehavare sammanbyggas. I sådant fall skall beträffande bostädernas anordnande i tillämpliga delar gälla vad i detta kapitel stadgas om bostad för envar av tjänstinnehavarna.

Där Konungen det medgiver, må prästgårdar för två eller flera tjänstinnehavare sammanbyggas. I sådant fall skall beträffande bostädernas anordnande i tillämpliga delar gälla vad i detta kapitel stadgas om bostad för envar av tjänstinnehavarna.

10 §.

1. För boningshus å prästgård för kyrkoherde må föreskrivas minst fem, högst åtta boningsrum, av vilka ett tillika skall vara expeditjonsrum, jämte kök, skafferi, erforderliga garderober och en eller två förstugor eller kapprum. Då fråga uppkommer om ny- eller ombyggnad av boningshus, inom vilket kyrkoarkivalier skola förvaras, skall föreståndaren för vederbörande landsarkiv eller arkivdepå lämnas tillfälle att yttra sig; finnes brandfritt valv eller annan brandsäker och fuktfri arkivlokal vara av behovet påkallad, skall sådan inrättas.

2. För boningshus å prästgård för komminister må föreskrivas minst fyra, högst sex boningsrum jämte kök, skafferi, erforderliga garderober och en eller två förstugor eller kapprum. Vad i 1 mom. stadgas om expeditjonsrum och arkivlokal i boningshus å prästgård för kyrkoherde skall äga motsvarande tillämpning i fråga om boningshus å prästgård för komminister, som på eget ansvar under pastors tillsyn sköter kyrkobokföring.

Bostadshus skall inrymma bostad av storlek och beskaffenhet, som är skälig med hänsyn till tjänstinnehavarens tjänsteställning och ortens förhållanden. Vid bestämmande av bostadens storlek skall jämväl beaktas behovet av utrymme för prästerligt arbete inom församlingsvården samt för kyrkliga förrättningar.

Anordnas å prästgård lokal för pastorsexpedition, skall vederbörande arkivmyndighet underrättas och, om myndigheten så föreskriver, arkivlokal inrättas. I fråga om beskaffenhet av arkivlokal gäller vad därom finnes särskilt föreskrivet.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

13 §.

Å prästgård skola *alla laga hus* underhållas och vid behov nybyggas av pastoratet.

De laga husen skola av pastoratet hållas brandförsäkrade till fulla värdet.

Å prästgård skola *husen* underhållas och vid behov nybyggas av pastoratet.

Husen skola av pastoratet hållas brandförsäkrade till fulla värdet.

15 §.

Det åligger — — — — — områdets gräns.

Prästgård skall — — — — — och buskar.

Om tjänst innehavarens skyldighet att sköta till bostaden hörande mindre trädgård är särskilt stadgat.

Kunna pastoratet och tjänst innehavare icke enas om vården och underhållet av prästgårdsområdet, skall frågan hänskjutas till stiftsnämnden. Över stiftsnämndens beslut må klagan icke föras.

33 §.

Boställsnämnds tillsyn — — — — — ekonomisk besiktning.

Å löneboställe må sådan besiktning kunna förrättas av nämndens ordförande ensam, där stiftsnämnden prövar sådant lämpligen kunna äga rum, dock skall hela boställsnämnden deltaga i besiktningen, om pastoratet eller arrendator det begär minst tio dagar före besiktningen. Vid besiktning, som hålles av nämndens ordförande ensam, må ej handläggas fråga om utdömande eller insyning av *laga hus*.

Sådan besiktning må förrättas av nämndens ordförande ensam, där stiftsnämnden prövar sådant lämpligen kunna äga rum, dock skall hela boställsnämnden deltaga i besiktningen, om pastoratet, *tjänst innehavare* eller arrendator det begär minst tio dagar före besiktningen. Vid besiktning, som hålles av nämndens ordförande ensam, må ej handläggas fråga om utdömande eller insyning av *hus*.

Om syn vid av- och tillträde av tjänstebostad å prästgård är särskilt stadgat.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

57 §.

Över boställsnämnds beslut må pastoratet ävensom, där beslutet rör tjänst innehavare eller arrendator, denne föra klagan genom besvär hos stiftsnämnden. Besvärerna skola hava inkommit till stiftsnämnden senast å trettionde dagen från den dag, klaganden erhöi del av beslutet.

Över boställsnämnds beslut må klagan föras av pastoratet, ävensom, där beslutet rör tjänst innehavare eller arrendator, av denne.

Talan föras genom besvär hos stiftsnämnden.

Beslut av — — — — — optionsberättigad arrendator.

58 §.

Klagan över stiftsnämnds beslut må föras hos Konungen genom besvär, vilka skola hava inkommit till vederbörande statsdepartement senast å trettionde dagen från den dag, klaganden erhöi del av beslutet.

Talan mot stiftsnämnds beslut förres genom besvär hos Konungen. Besvärerna skola ingivas till stiftsnämnden.

Då stiftsnämnd — — — — — beslutet beröres.

Över stiftsnämnds — — — — — ej föras.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1964. Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före denna lags ikraftträdande, skola äldre bestämmelser gälla.

Förslag

till

Lag

**angående ändrad lydelse av 13 § lagen den 30 augusti 1932 (nr 404)
om kyrkofond**

Härigenom förordnas, att 13 § lagen den 30 augusti 1932 om kyrkofond skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

13 §.

Talan mot stiftsnämnds beslut i ärende, som avses i 9 eller 12 §, må fullföljas hos Konungen genom besvär, vilka skola hava inkommit till vederbörande statsdepartement å trettionde dagen från den dag, klaganden erhöll del av beslutet.

Talan mot stiftsnämnds beslut i ärende, som avses i 9 eller 12 §, föres genom besvär hos Konungen. Besvären skola ingivas till stiftsnämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1964. Beträffande överklagande av beslut, som meddelats före denna lags ikraftträdande, skola äldre bestämmelser gälla.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1964.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Edenman, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter vissa frågor om *anslag ur kyrkofonden m. m.* samt anför därvid följande.

I. Vissa ändringar i ecklesiastik boställsordning m. m.

I. Översyn av bestämmelserna rörande prästgård

Inledning

Sedan önskemål därom framförts bl. a. av 1958 års riksdag, tillkallades år 1960 sakkunniga¹ för att verkställa utredning rörande förvaltningen av ecklesiastiska boställen m. m.

De sakkunniga — 1960 års ecklesiastiska boställsutredning — har vid sidan av det mera omfattande utredningsarbetet rörande förvaltningen av de ecklesiastiska boställena och arrendegårdarna upptagit till prövning vissa med boställsförvaltningen sammanhängande frågor, som aktualiserats under utredningsarbetet. Sålunda har den genomförda reformen av tjänstebostadssystemet (prop. 1961: 136; SU 100; rskr 268) medfört, att bestämmelserna i ecklesiastik boställsordning den 30 augusti 1932 (nr 400) — EBO — om prästgårdar behöver ses över för att bringas i överensstämmelse med de nya författningarna rörande tjänstebostäder. Denna och vissa andra frågor har bedömts kräva en skyndsammare behandling än övriga reformer inom hithörande lagstiftningsområde, vilka utredningen har att överväga. I en *promemoria den 15 november 1962* (Stenc. E 1962: 7) har utredningen därför föreslagit vissa ändringar i EBO m. m.

Över promemorian har, såvitt nu är fråga, yttrande avgivits av kammarkolle-

¹ Landshövdingen I. Persson, ordförande, stiftssekreteraren T. V. K. Gynnerstedt, ledamoten av riksdagens andra kammare hemmansägaren H. B. Lindström, ledamoten av riksdagens första kammare jordbruksinstruktören G. Pettersson samt ledamoten av riksdagens andra kammare distriktslantmätaren B. Turesson.

giet, statskontoret, riksarkivet, riksantikvarieämbetet, statens personalbostadsdelegation, samtliga stiftsnämnder (efter hörande av ett antal pastoratskyrkoråd), SACO, TCO, styrelsen för Svenska pastoratens riksförbund (Pastoratsförbundet) och styrelsen för Stiftsjägmästareföreningen.

Vidare har boställsutredningen funnit sig böra skyndsamt låta utreda frågan om särskilda åtgärder fordras till skydd av kulturhistoriskt värdefulla prästgårdar, som blivit övertaliga genom den nya pastoratsindelningen. Resultatet av undersökningen har framlagts i en *promemoria den 30 april 1963*. Riksantikvarieämbetet har häröver avgivit yttrande.

Genom skrivelse den 28 juni 1963, nr 9, begärde Kungl. Maj:t yttrande av 1963 års kyrkomöte över promemorian den 15 november 1962, i vad den rör bestämmelser om prästgård, samt promemorian den 30 april 1963.

I skrivelse den 3 oktober 1963, nr 34, har kyrkomötet såsom yttrande åberopat vad dess andra tillfälliga utskott i huvudsak anfört i betänkande nr 16.

Sedan boställsutredningens förslag överarbetats inom ecklesiastikdepartementet, anhåller jag att nu få upptaga ärendet till närmare behandling.

Nuvarande bestämmelser m. m.

Första kapitlet EBO innehåller vissa allmänna bestämmelser om ecklesiastika boställen. 1 § upptager bl. a. definitioner på begreppen prästgård och löneboställe. Boställe, som är anvisat till löntagares bostad, kallas prästgård medan som löneboställe anses boställe, som är avsett till avlöning åt bl. a. prästerskapet i visst pastorat.

I andra kapitlet EBO meddelas föreskrifter om pastoratets skyldigheter beträffande prästgård, främst i vad avser byggnadsbeståndet men även beträffande prästgårdsområdet. 8 § innehåller ett stadgande om de laga hus som skall finnas på prästgård och 9 § första stycket vissa byggnadstekniska anvisningar för husens uppförande. 10 § upptar bl. a. föreskrifter om det antal rum, som boningshus på prästgård får omfatta, samt 11 och 12 §§ anvisningar om prästgårdsbyggnaders uppförande, utrustning och inredning. I 13 § stadgas skyldighet för pastoratet att underhålla de laga husen och hålla dem brandförsäkrade. 15 och 16 §§ innehåller bestämmelser om prästgårds iordningställande och pastoratets skyldigheter i detta hänseende. Om förfaringssättet beträffande lösen av eller förfogande över byggnader, som tjänstinnehavaren för privat räkning kan ha uppfört inom prästgårdsområde, stadgas i 19 §. Boställsnämnds tillsyn över prästgård och löneboställe utövas enligt 33 § genom ekonomisk besiktning. Sådan kan i visst fall förrättas av nämndens ordförande och eljest av nämnden i dess helhet.

Enligt 7 a § prästlönereglementet skall, där Kungl. Maj:t så förordnar, bl. a. domprost, kyrkoherde och komminister av pastoratet tillhandahållas tjänstebostad i prästgård, varom stadgas i EBO, eller annan tjänstebostad som stiftsnämnden godkänner. Präst är, om inte Kungl. Maj:t medger annat, skyldig bebo tillhandahållen tjänstebostad. För bostaden skall erläggas tjänstebostadshyra.

Bestämmelser om tjänstebostäder, som avses i avlöningsreglementen utfärdade av Kungl. Maj:t, har meddelats i tre år 1961 utkomna författningar. Tjänstebostadshyran för prästs bostad fastställes enligt bestämmelser i kungörelsen den 26 maj 1961 (nr 333) angående tjänstebostadshyra m. m. Ombesörjer innehavare av tjänstebostad själv uppvärmning av bostaden äger han, enligt kungörelsen den 26 maj 1961 (nr 334) angående bränslekostnadsgottgörelse till innehavare av vissa tjänstebostäder, få bidrag till sina bränslekostnader (bränslekostnadsgottgörelse), om bostadens lägenhetshyra överstiger visst angivet antal kvadratmeter. Förhållandet mellan den myndighet som förvaltar tjänstebostaden och bostadsinnehavaren såvitt gäller uppsägning, avflyttning, reparationer m. m. regleras genom föreskrifter i bostadsordning den 26 maj 1961 (nr 335) för vissa tjänstebostäder m. m.

Vid anmälan för riksdagen i propositionen 1961:136 av fråga om genomförande av 1956 års riksdags principbeslut om en tjänstebostadsreform anförde chefen för civildepartementet, statsrådet Lindholm, beträffande förhållandet mellan EBO och bostadsordningen för vissa tjänstebostäder m. m. följande.

Enligt tjänstebostadsutredningens förslag skulle bostadsordningen inte äga tillämpning på prästerliga tjänstebostäder. Utredningen förutsatte därvid, att i ecklesiastik boställsordning skulle komma att införas bestämmelser motsvarande de i bostadsordningen ingående. Sedan tjänstebostadsutredningen avgivit sitt förslag har inom ecklesiastikdepartementet särskilda sakkunniga, 1960 års ecklesiastika boställsutredning, tillkallats att verkställa översyn av den ecklesiastika boställsförvaltningen och framlägga förslag till ny författningsreglering på området avseende bl. a. ecklesiastik boställsordning. I betraktande härav bör ändring nu inte vidtagas i boställsordningen utan torde den blivande bostadsordningen, i den mån hinder inte möter på grund av stadgande i ecklesiastika boställsordningen, också böra gälla för de prästerliga tjänstebostäderna. Vid översynen av ecklesiastik boställsordning torde frågan om en avgränsning mellan de båda författningarnas ämnesområden böra uppmärksammas. Jag vill i detta sammanhang understryka vad som i 1956 års principproposition — i anledning av förslag om undantagande av de prästerliga tjänstebostäderna från tjänstebostadsreformen — uttalades om angelägenheten av att tjänstebostadsfrågan bedömes efter enhetliga grunder för samtliga de grupper, på vilka statliga avlöningsreglementen är tillämpliga.

Mot vad i propositionen anfördes hade riksdagen inte någon erinran (SU 100; rskr 268).

Utredningen m. m.

Utredningen påpekar till en början att statsmakterna — som nyss framgått — understrukt angelägenheten av att tjänstebostadsfrågan bedömes efter enhetliga grunder för samtliga de grupper, på vilka statliga avlöningsreglementen är tillämpliga. Utredningen har funnit att vissa ändringar i EBO är nödvändiga för att nå önskad överensstämmelse. Eftersom EBO huvudsakligen tar sikte på de ecklesiastika boställenas ekonomiska förvaltning, finner utredningen dock att för detta ändamål inte fordras några omfattande ändringar i lagstiftningen. För att tjänstebostadsfrågan skall kunna bedömas lika för de under prästlöneregle-

mentet hänförliga prästerna och övriga personalgrupper, på vilka statliga avlösningsreglementen är tillämpliga, påkallas enligt utredningens mening endast ändringar av huvudsakligen formell natur.

Enighet råder bland remissorganen om behovet av dessa ändringar, och i yttrandena har i huvudsak endast smärre jämkningar i utredningens förslag förordats.

En något fylligare redogörelse för förslaget och remissyttrandenas innehåll lämnas i Kungl. Maj:ts skrivelse till kyrkomötet till vilken jag torde få hänvisa.

Departementschefen

Det förslag till vissa ändringar i bestämmelserna om prästgårdar i EBO som nu framlägges syftar främst till en bättre samordning av bestämmelserna med dem som utfärdats beträffande tjänstebostäder i allmänhet med anledning av 1961 års tjänstebostadsreform. Förslaget innefattar inte några vittgående ändringar i gällande lagstiftning. Jag vill emellertid understryka vad chefen för civildepartementet i den nyss omnämnda propositionen 1961:136 framhållit angående vikten av enhetliga bestämmelser om tjänstebostäder, och det finns enligt min mening ingen anledning att i dessa frågor avvakta boställsutredningens ytterligare ställningstaganden. Jag får således förorda, att ifrågasvarande revision av EBO genomföres. Till detaljerna i utredningens förslag återkommer jag i det följande.

Boställsutredningen har även redovisat en undersökning rörande behovet av utvidgat skydd för vissa kulturhistoriskt värdefulla prästgårdar m. m. Undersökningen synes mig knappast tyda på något större behov för dagen av längre gående skyddsbestämmelser. Förslag framlägges därför inte nu i denna del. Jag förutsätter emellertid, att utredningen överväger frågan ytterligare och redovisar resultatet därav i ett senare sammanhang.

Vad angår spørgsmålet om den legislativa naturen av EBO har kyrkomötets andra tillfälliga utskott i sitt betänkande, vilket kyrkomötet med viss ändring åberopat såsom yttrande, hänvisat till kyrkomöteskommitténs betänkande (SOU 1955:47). Kommittén konstaterar, framhåller utskottet, att EBO tillkommit i den för kyrkolag bestämda ordningen men att ändringar sedermera företagits utan iakttagande av denna ordning; kommitténs majoritet uttalar, att lagens för förvaltningen grundläggande bestämmelser är av kyrkolags karaktär och att som regel kyrkomötets samtycke bör inhämtas även vid ändring eller upphävande av andra delar av lagen. Utskottet anser därför, att ändringar i EBO ej bör vidtagas utan kyrkomötets samtycke.

I denna fråga får jag erinra om att de ändringar som vidtagits i EBO sedan slutet av 1930-talet skett utan att kyrkomötets samtycke inhämtats därtill i den ordning, som gäller för stiftande av kyrkolag. Sålunda medverkade kyrkomötet inte i någon form vid den senaste ändringen i EBO, avseende bestämmelserna i 44 och 46 §§ (prop. 1963:95; L³U 25; rskr 282). Vad beträffar kyrkomöteskommitténs (majoriteten) uppfattning om EBO:s legislativa karaktär anser kom-

mittén visserligen att principen om s. k. formell lagkraft bör medföra, att kyrkomötets samtycke inhämtas vid upphävande och ändring även av sådana delar av EBO, som ej avser de för boställsförvaltningen grundläggande bestämmelserna; detta bör dock enligt kommitténs mening inte gälla regler, vilka till sitt innehåll uppenbart inte har kyrkolags natur. Jag finner för egen del att de nu föreslagna lagändringarna, över vilka kyrkomötet beretts tillfälle att yttra sig, inte behöver genomföras i den för kyrkolag stadgade ordningen.

I enlighet med det anförda har boställsutredningens förslag överarbetats inom ecklesiastikdepartementet. Förslaget — som jämväl upptar förslag till ändring av besvärsbestämmelserna i EBO för vilka jag kommer att redogöra i det följande — torde såsom bilaga få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Jag övergår nu till att redogöra för hur ändringen av reglerna om prästgård närmare bör utformas.

De särskilda bestämmelserna

1 §.

I stadgandets andra stycke bör begreppet tjänstebostad införas genom att det anges, att med prästgård i EBO:s bemärkelse förstås »boställe, varå tjänstebostad för församlingspräst är anvisad». Likaså bör definitionen av begreppet löneboställe underkastas viss formell ändring i förtydligande syfte.

8 §.

Föreskrifterna i nuvarande 8 § om prästgårds anordnande finner *utredningen* vara i olika avseenden otidsenliga och föga rationella. Särskilt gäller detta i fråga om de laga hus, som skall finnas på prästgård, samt de byggnadstekniska anvisningar, som lämnas för husens uppförande. Det synes utredningen tillräckligt med en bestämmelse av innehåll, att på prästgård skall finnas bostadshus — vilket också får anses inbegripa olika nutida utrymmen motsvarande dem som specificerats i gällande text — samt om så erfordras garage. Att i boställsordningen intaga detaljerade anvisningar om hur ett vanligt bostadshus bör vara beskaffat torde inte vara behövt, varför man vid textrevisionen eftersträvat att anpassa bestämmelserna efter rådande bostadsförhållanden och de nya tjänstebostadsförfattningarna. I samband därmed har också det ålderdomliga begreppet »laga hus» utmönstrats.

Kammarkollegiet, som inte har någon erinran mot den av utredningen föreslagna lydelsen av paragrafen, påpekar att det framgår av 2 § kungörelsen angående tjänstebostadshyra m. m. att garage inte ingår i tjänstebostaden. Om präst vill disponera garage, får han särskilt hyra detta. En närmare reglering av föfoganderätten över garaget synes emellertid påkallad, bl. a. innebärande att prästen skall ha företrädesrätt att hyra garaget. Liknande synpunkter framföres av flera *stiftsnämnder* och av *Pastoratsförbundet*. *Stiftsnämnden i Västerås* anser, att prästgård normalt bör omfatta garage, om inte stiftsnämnden medger att pastorat befrias från skyldigheten att inrätta sådant. Garaget bör enligt stiftsnämnden ingå i tjänstebostaden och omfattas av tjänstebostadshyran.

Departementschefen. Jag är ense med utredningen om att föreskrifterna i 8 § om prästgårds anordnande är otidsenliga och föga rationella. Utredningens förslag att utmönstra begreppet »laga hus» finner jag därför ändamålsenligt och betingat av utvecklingen på bostadsområdet.

Att låta prästgård normalt omfatta garage och låta ersättningen härför innefattas i tjänstebostadshyran strider mot de av statsmakterna antagna nya grunderna rörande tjänstebostäder och bör därför inte övervägas i detta sammanhang. Däremot kan det diskuteras att komplettera 8 § med ett stadgande, som säkerställer tjänst innehavarens företrädesrätt att hyra på prästgård befintligt garage. Emellertid måste den föreslagna bestämmelsen om anordnande av garage givetvis innebära, att garage skall finnas just för tjänst innehavarens behov av sådant. Därmed torde också vara sagt, att denne skall ha företrädesrätt att hyra garaget, och någon uttrycklig bestämmelse härom anser jag därför inte erforderlig. Jag förutsätter, att frågan om hyressättningen av sådant garage blir löst i enlighet med de principer, som gäller för statliga och därmed jämförliga tjänstebostäder i allmänhet.

9 §.

Byggnadsanvisningarna i första momentet torde kunna utgå. Kvar bör däremot, åtminstone tills vidare, stå nuvarande andra momentet om att Kungl. Maj:ts medgivande fordras för sammanbyggnad i förekommande fall av prästgårdar för två eller flera församlingspräster.

10 §.

Första stycket torde bära närmare anslutas till innehållet i 2 § kungörelsen angående tjänstebostadshyra m. m. Hittillsvarande föreskrifter om det antal rum, som boningshus på prästgård får omfatta, bör sålunda ersättas av en bestämmelse om att bostaden skall vara av den storlek och beskaffenhet, som är skälig med hänsyn till tjänst innehavarens ställning och ortens förhållanden. Enligt utredningens mening bör hänsyn tagas också till det förhållandet, att prästgårdarna sedan gammalt och alltjämt i stor utsträckning är inte bara tjänstebostad för prästen utan även platsen för en del av hans församlingsvårdande verksamhet. Jag delar denna uppfattning. I förslaget bör därför intagas ett stadgande om att vid bestämmande av bostadens storlek även skall beaktas behov av utrymme för prästerligt arbete inom församlingsvården samt kyrkliga förrättningar, t. ex. arbetsgrupper, föreningssammanskomster, vigslar och barndop.

Den i paragrafens andra stycke meddelade föreskriften om anordnande av arkivlokal torde bära ändras att överensstämma med terminologin i arkivstadgan och andra bestämmelser inom arkivvården.

11 och 12 §§.

De närmare anvisningar, som i dessa stadganden lämnas angående prästgårdsbyggnaders uppförande, utrustning och inredning, torde numera sakna praktisk betydelse, varför paragraferna föreslås utgå.

13 §.

Stadgandet, som enligt nuvarande lydelse handlar om pastoratets skyldighet att underhålla byggnader och hålla dem brandförsäkrade, torde endast böra undergå en mindre omredigering, som betingas av slopandet av begreppet »laga hus».

15 §.

Denna paragraf innehåller jämte 16 § bestämmelser om prästgårdsområdets iordningställande och pastoratets skyldigheter i detta hänseende. Före 1951 års prästlönereform innehöll EBO närmare föreskrifter även beträffande tjänst innehavarens skyldigheter i fråga om vård och underhåll av prästgård tillhörande trädgård. Fr. o. m. år 1952 har hyreslagens allmänna bestämmelser blivit tillämpliga. I den nya bostadsordningen för vissa tjänstebostäder m. m. har intagits en bestämmelse (9 §), som motsvarar vad som får anses vara sedvanerätt för hyresgäst i enfamiljshus i ifrågavarande hänseende. Sålunda stadgas, att innehavare av tjänstebostad i enfamiljshus i princip är skyldig att sköta till bostaden hörande mindre trädgård samt i övrigt utföra de göromål i fråga om fastighetens skötsel, som brukar ankomma på hyresgäst i enfamiljshus i orten.

Utredningen framhåller, att till äldre prästgårdar ofta hör trädgårdsområde av betydande omfattning och att någon ändring av prästgårdsområdets storlek inte synes ha ägt rum annat än i undantagsfall under 1950-talet. Prästerna har i många fall fortsatt att vårda hela prästgårdsområdet, oavsett storleken, med tillhörande trädgård. I andra fall har pastoratet inträtt och svarat för en del av kostnaderna för området skötsel.

I samband med övergången till individuell hyressättning finner utredningen att omfattningen av prästens ifrågavarande vårdnadsplikt bör klargöras. Med utgångspunkt i förut refererade bestämmelser i 9 § bostadsordningen anser utredningen följande böra gälla. Om prästgårdsområde på äldre prästgård är större än som motsvarar bostadsinnehavarens normala behov eller om vården och underhållet av trädgården skulle bli oskäligt betungande för honom, bör det ankomma på boställsnämnden att om möjligt avskilja den del av området, som inte längre bör utgöra prästgård. Vad sålunda avskiljes kommer i stället att utgöra del av lönebostället. För vård och underhåll av sådant område svarar pastoratet. Detta bör givetvis i och för sig kunna innebära, att sådant område alltjämt bibehålles vid sin karaktär av trädgård eller parkområde, men det torde även ankomma på boställsnämnden att undersöka, om avskild del av prästgårdsområdet kan användas för annat lämpligt ändamål, eventuellt fransäljas.

Utredningen föreslår, att till 16 § fogas en regel av innehåll att pastoratet svarar för vården och underhållet av prästgårdsområdet, i den mån detta inte enligt givna föreskrifter ankommer på tjänst innehavaren.

När det gäller frågan om underhållsskyldigheten för det till prästgård hörande trädgårdsområdet förordar *kammarkollegiet* en bestämmelse härom i form av

ett tillägg till 15 §. Kollegiet påpekar bl. a., att det ibland kan vara mindre lämpligt att avskilja en del av trädgården från prästgården. I sådant fall förutsätter kollegiet, att överenskommelse träffas mellan pastoratet och prästen i fråga om underhållet av innebörd, att trädgården till prästgården underhålles till en del av pastoratet och till en del av prästen, eller att endera parten ombesörjer hela underhållet med vederbörligt bidrag av andra parten. *Pastoratsförbundet* och *SACO* är inne på liknande synpunkter samt förordar att, om enighet inte nås mellan parterna, frågan hänskjutes till stiftsnämnden.

Departementschefen. En reglering av pastoratets och tjänst innehavarens vårdnadsskyldighet i fråga om prästgårdsområdet synes mig motiverad i förtydligande syfte. Detta torde kunna ske genom att till 15 § fogas en hänvisning till vad som är särskilt stadgat om tjänst innehavarens skyldighet att sköta till bostaden hörande mindre trädgård. Härav följer att i övrigt svarar pastoratet för vården. En bestämmelse om hur det skall förfaras i händelse av tvist mellan pastoratet och tjänst innehavare i förevarande hänseenden torde vidare böra upptagas i stadgandet.

19 §.

Bestämmelserna om förfaringssättet beträffande lösen av eller förfogande över byggnader, som tjänst innehavaren för privat räkning kan ha uppfört inom prästgårdsområde, har bedömts sakna praktisk betydelse. Jag föreslår därför att paragrafen upphäves.

33 §.

I bostadsordningen finns en bestämmelse om syn när bostad av- eller tillträdes. Såvitt avser prästerlig tjänstebostad skall den hållas i den ordning stiftsnämnden bestämmer. Denna syn får inte förväxlas med den större och mera ingående förrättning, som en ekonomisk besiktning enligt 33 § EBO utgör. Som ett nytt stycke i paragrafen torde därför böra införas en erinran om vad som gäller om syn enligt bostadsordningen. Av praktiska skäl kan det ofta vara motiverat, att sådan syn företages samtidigt som ekonomisk besiktning och i samma former, som gäller för besiktningen. I samband härmed föreslås en upp- mjukning av regeln för ekonomisk besiktning av prästgård. Denna besiktning bör således, i likhet med vad som gäller för löneboställe, kunna utföras av boställsnämndens ordförande, om stiftsnämnden finner detta lämpligt.

2. Översyn av vissa besvärsmått bestämmelser inom kyrklig ekonomisk lagstiftning

Nuvarande ordning samt ändringsförslag

Enligt 13 § lagen den 30 augusti 1932 (nr 404) om kyrkofond (LKF) föres talan mot stiftsnämnds beslut i ärenden som avses i 9 eller 12 § LKF genom besvär hos

Kungl. Maj:t. Besvären skall ha inkommit till vederbörande statsdepartement inom trettio dagar från delgivning av beslutet. Över boställsnämnds beslut får enligt 57 § EBO vissa angivna besvärberättigade föra klagan genom besvär hos stiftsnämnden. Besvären skall inges till stiftsnämnden och besvärstiden är den nyss angivna. Talan över stiftsnämnds beslut föres enligt 58 § EBO hos Kungl. Maj:t genom besvär som skall inges till vederbörande statsdepartement. Besvärstiden är densamma som enligt förut nämnda stadganden. Enligt 26 § stadgan den 29 juni 1945 (nr 588) angående stiftsnämnds förvaltning av ecklesiastisk jord (ecklesiastisk arrendestadga) föres talan mot vissa av stiftsnämnd enligt stadgan meddelade beslut genom besvär hos kammarkollegiet. Besvären skall ha inkommit till kollegiet inom trettio dagar från delgivning av beslutet. I 1 § instruktionen för stiftsnämnderna den 25 november 1960 (nr 705) stadgas, att allmänna verksstadgan skall med undantag för vissa bestämmelser tillämpas på stiftsnämnderna.

Genom lag den 11 oktober 1963 (nr 499) har 2, 4 och 5 §§ lagen den 4 januari 1927 angående tillstånd till försäljning av kyrklig jord i vissa fall samt till upplåtelse av sådan jord under tomträtt (kyrkliga försäljningslagen) erhållit ändrad lydelse.

Enligt den nya lydelsen av 5 § andra stycket försäljningslagen skall talan mot stiftsnämnds och kammarkollegiets beslut i frågor, som avses i lagen, föras genom besvär hos Kungl. Maj:t. Besvären skall inges till den myndighet, som meddelat beslutet.

Genom ändringen av ifrågavarande besvärbestämmelse kommer den besvärstid att gälla som anges i lagen den 4 juni 1954 om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut, nämligen tre veckor — för menighet fem veckor — från det klaganden erhöll del av beslutet.

Vid lagförslagets behandling i lagrådet¹ påpekade lagrådet, att enligt 1954 års lag däri angivna besvärstider skall gälla endast om ej annat följer av lag eller författning. Lagrådet erinrade om att enligt 58 § första stycket EBO klagan över stiftsnämnds beslut må föras hos Kungl. Maj:t genom besvär, vilka skall ha inkommit till vederbörande statsdepartement senast på trettionde dagen från den dag, klaganden erhöll del av beslutet. Lagrådet anförde, att denna föreskrift visserligen torde avse endast ärenden enligt EBO men dock ej var uttryckligen begränsad till sådana ärenden. Med hänsyn härtill ansågs önskvärt, att lagrummet ändrades till överensstämmelse med vad som föreslagits beträffande ärenden angående tillstånd till försäljning av kyrklig jord. På grund av det samband, som råder mellan föreskriften i nämnda lagrum och vissa andra besvärregler — såsom 57 § EBO, 26 § ecklesiastiska arrendestadgan och 13 § LKF — syntes det emellertid enligt lagrådets mening erforderligt, att besvärbestämmelserna på förevarande område gjordes till föremål för en allmän över-

¹ Se prop. 1963: 135 s. 47 och 50.

syn. Under förutsättning att detta skedde snarast, kunde lagrådet godtaga, att 58 § EBO lämnades oförändrad i det då förevarande lagstiftningsärendet.

I enlighet med vad lagrådet förutsatt har inom ecklesiastikdepartementet besvärsmålen på området genomgått. Resultatet härav har redovisats i en i december 1963 upprättad promemoria (Stenc.). I promemorian föreslås, att 13 § LKF, 57 och 58 §§ EBO samt 26 § ecklesiastiska arrendestadgan erhåller ändrad lydelse, varigenom dessa bestämmelser förenhetligas att i fråga om besvärstiden överensstämmer med vad som fr. o. m. den 1 januari 1964 gäller vid besvär över beslut som fattats enligt den kyrkliga försäljningslagen.

Det har, sägs i promemorian, övervägts om bestämmelserna i fråga borde även såvitt avser ordningen för besvärens ingivande ändras till överensstämmelse med den nya besvärsregeln i försäljningslagen, enligt vilken besvärslagen skall inges, inte till besvärmyndigheten utan till den myndighet som fattat det överklagade beslutet. Flera skäl, bl. a. önskemålet att undvika onödigt remitterande, talar för en sådan regel. Den överensstämmer också med senare tids lagstiftning på andra områden.

Emellertid är, framhålles vidare i promemorian, enligt gällande instruktion för stiftsnämnderna ävensom ny instruktion för domkapitlen¹, allmänna verkstadgan med undantag för vissa bestämmelser tillämplig på dessa myndigheter. Det innebär att besvär över deras beslut skall föras hos Kungl. Maj:t och inges till vederbörande statsdepartement om inte annat stadgas. Om man ändrar de nu aktuella författningsrummen även i fråga om ordningen för besvärens ingivande, torde det också bli nödvändigt att göra motsvarande ändring i bl. a. instruktionerna för domkapitlen och stiftsnämnderna.

I det förslag till lag om förvaltningsförfarandet, som är under utarbetande, avser besvärssakkunniga att föreslå, att besvär skall inges till beslutsmyndigheten. Under sådana förhållanden, påpekas i promemorian, synes lämpligt att låta frågan om ändring av bestämmelserna på förevarande område i vad gäller ordningen för besvärs ingivande anstå i avvaktan på den allmänna regleringen av besvärsförfarandet. Det torde inte heller inom ifrågakvarande sektor av den offentliga förvaltningen föreligga sådana speciella olägenheter med gällande ordning, som motiverar att en ändring genomföres redan nu utan avbidan på besvärssakkunnigas kommande reformförslag.

Över promemorian har yttranden avgivits av kammarkollegiet, samtliga domkapitel och stiftsnämnder, besvärssakkunniga samt Pastoratsförbundet.

Remissyttranden

Det i promemorian framlagda förslaget har i sin helhet i princip tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissinstanser utom *besvärssakkunniga* vilka har en från promemorians förslag delvis avvikande mening. *Pastoratsförbundet*

¹ Instruktionen för domkapitlen (SFS 1963:578) har trätt i kraft 1 januari 1964.

hävdar att ändring i EBO och LKF kräver samtycke av kyrkomötet enär detta medverkat vid stiftandet av nämnda författningar. *Domkapitlet* och *stiftsnämnden i Västerås* finner det av praktiska skäl vara mindre lyckligt att besvärstiden inte uttryckligen anges i författningstexten.

Besvärssakkunniga tillstyrker den föreslagna ändringen i fråga om besvär över boställsnämnds beslut enligt 57 § EBO.

Beträffande besvär över stiftsnämnds beslut har besvärssakkunniga ingen erinran mot författningsändringarna i vad de avser att åstadkomma en enhetlig besvärstid. Däremot avstyrker de sakkunniga promemorians förslag att låta frågan om ordningen för besvärs ingivande anstå i avvaktan på den allmänna regleringen av besvärsförfarandet samt uttalar i denna del följande.

Att enhetliga bestämmelser gäller beträffande klagan över en myndighets beslut är av värde både för dem, som vill klaga, och för myndigheten själv. Det innebär t. ex. en betydande arbetsteknisk fördel för myndigheten att kunna tillämpa en i möjligaste mån enhetlig besvärshänvisning i sina ärenden. — Enligt 29 § allmänna verksstadgan och däremot svarande besvär bestämmelser i myndighetsinstruktionerna skall besvär hos Konungen över myndighets beslut inges till vederbörande statsdepartement. Besvär bestämmelserna i fråga är i första hand avsedda att tillämpas i ärenden rörande i stadgan och instruktionerna reglerade spörsmål, vilka främst utgöres av personalfrågor och andra interna frågor. Att besvär hos Konungen i sådana ärenden skall inges till vederbörande statsdepartement gäller i stort sett genomgående inom statsförvaltningen. Besvärssakkunniga vilka, såsom nämnes i promemorian, vid utarbetandet av sitt förslag till lag om förvaltningsförfarandet såsom normalordning tänkt sig, att besvär över en myndighets beslut skall inges till denna, ämnar visserligen föreslå, att även besvär i sådana ärenden som nyss nämnts skall inges till den myndighet vars beslut överklagas. Så länge nuvarande ordning allmänt består på ärendeområdena i fråga, synes den emellertid inte, med mindre särskilda skäl därtill föranleder, böra rubbas för någon entaska myndighets del. Den omständigheten att i en eller flera specialförfattningar beträffande en myndighet föreskrivits, att besvär över myndighetens beslut skall inges hos densamma, anses i allmänhet inte utgöra tillräckligt skäl för en ändring av dess instruktions besvär bestämmelse till övrensstämmelse härmed; se t. ex. 85 § barnavårdslagen jämförd med 57 § länsstyrelseinstruktionen. Besvärssakkunniga är av den meningen att beträffande besvär över stiftsnämnds beslut i frågor, som avses i allmänna verksstadgan och i instruktionen för stiftsnämnderna, tills vidare gällande ordning i fråga om besvärs ingivande utan olägenhet kan bibehållas, även om i specialförfattningar på stiftsnämndernas förvaltningsområden stadgas, att besvär över stiftsnämnds beslut skall inges till nämnden. — Beträffande besvär över beslut av stiftsnämnd i frågor, som avses i kyrkliga försäljningslagen, har redan i 5 § andra stycket lagen föreskrivits, att de skall inges till nämnden. Enligt besvärssakkunnigas mening är angeläget, att motsvarande ordning genomföres på stiftsnämndernas övriga specialreglerade områden, där besvär av utomstående kan komma i fråga. Det framstår som mera ändamålsenligt att en enhetlig ordning råder härvidlag än att enhetlighet eftersträvas mellan vissa av dessa områden och det i verksstadgan och av instruktionerna reglerade området. Besvärssakkunniga föreslår därför, att det i 13 § LKF, 58 § EBO och 26 § ecklesiastika arrendestadgan föreskrives, att besvär över stiftsnämnds beslut skall inges till nämnden.

Departementschefen

Det är självfallet av värde, att enhetliga bestämmelser gäller beträffande klagan över myndighets beslut, framför allt i fråga om besvärstiden. Enighet råder också hos hörda remissinstanser om att i sistnämnda hänseende de i promemorian föreslagna författningsändringarna bör genomföras. Jag får därför förorda förslaget i denna del. Att såsom föreslagits i ett par yttranden uttryckligen ange besvärstiden i författningstexten anser jag mot bakgrunden av vedertagen lagstiftningspraxis inte böra ifrågakomma.

Om besvärs ingivande sägs i 1954 års besvärstidslag endast, att besvären skall ha inkommit till vederbörande myndighet inom den i lagen stadgade besvärstiden. Det förutsättes alltså, att i annan författning utsäges hos vilken myndighet besvär över en förvaltande myndighets beslut skall inges.

För stiftsnämnds del finns i fråga om besvär dels bestämmelser i allmänna verksstadgan och i 5 § andra stycket kyrkliga försäljningslagen, dels äldre bestämmelser i LKF, EBO och ekklesiastika arrendestadgan.

Såsom besvärssakkunniga framhållit är besvär bestämmelserna i allmänna verksstadgan och myndighetsinstruktionerna — enligt vilka besvär hos Kungl. Maj:t över myndighets beslut skall inges till vederbörande statsdepartement — främst avsedda att tillämpas i ärenden som rör i stadgan och instruktionerna reglerade spörsmål av i allmänhet intern karaktär. De nu aktuella författningsrummen däremot gäller områden, där besvär av utomstående parter kommer i fråga. Av besvärssakkunnigas yttrande framgår, att inom statsförvaltningen nästan genomgående gäller den ordningen att besvär hos Kungl. Maj:t i förstnämnda slag av ärenden inges till vederbörande statsdepartement; den omständigheten att i någon specialförfattning beträffande en myndighet föreskrivits, att besvär över myndighetens beslut skall inges till denna, anses i allmänhet inte utgöra tillräckligt skäl för en ändring av besvär bestämmelsen i myndighetens instruktion till överensstämmelse härmed.

Beträffande besvär över beslut av stiftsnämnd i ärenden som avses i kyrkliga försäljningslagen har redan införts den nya regeln att besvär skall inges till beslutsmyndigheten. Under sådana omständigheter anser jag övervägande skäl tala för att motsvarande ordning på stiftsnämndernas övriga specialreglerade områden nu genomföres. Därvid fäster jag i likhet med besvärssakkunniga bl. a. avseende vid den betydande fördel det innebär för en myndighet att kunna lämna en i möjligaste mån enhetlig besvärshänvisning. Även om skäl otvivelaktigt kan anföras till stöd för den i promemorian hävdade meningen att låta frågan om ändring av de aktuella bestämmelserna i vad gäller ordningen för besvärs ingivande anstå i avvaktan på den allmänna regleringen av besvärsförfarandet vill jag därför likväl förorda, att det i 13 § LKF, 58 § EBO och 26 § ekklesiastika arrendestadgan föreskrives, att besvär över stiftsnämnds beslut skall inges till nämnden.

Vad härefter gäller besvär över boställsnämnds beslut torde boställsnämnd

liksom stiftsnämnd vara att betrakta som en förvaltande myndighet. 1954 års besvärstidslag bör därför göras tillämplig på besvär över beslut av sådan nämnd. I promemorian har också den föreslagna nya lydelsen av 57 § EBO utformats med tanke härpå. Med hänsyn till att boställsnämnd i allmänhet inte förfogar över den fasta kontorsorganisation, som fordras för att besvär lämpligen skall kunna inges till nämnden, bör emellertid i enlighet med promemorians förslag — mot vilket någon invändning inte gjorts vid remissbehandlingen — besvär över boställsnämnds beslut inges till stiftsnämnden.

Vad angår bestämmelsernas konstitutionella natur får jag såvitt gäller EBO hänvisa till vad jag tidigare anfört i denna fråga samt beträffande LKF vad därom uttalats i prop. 1963:95 s. 26.

I enlighet med det anförda har inom ecklesiastikdepartementet upprättats förslag till ändrad lydelse av 57 och 58 §§ EBO, vilket såsom jag tidigare omnämnt upptagits i förslaget till övriga ändringar i EBO, samt förslag till lag om ändrad lydelse av 13 § LKF, vilket som bilaga torde få fogas till protokollet i detta ärende.

Vad beträffar 26 § ecklesiastika arrendestadgan har jag för avsikt att senare — under förutsättning att riksdagen antar de nu berörda lagförslagen — framlägga förslag om motsvarande ändring av nämnda stadgande, vilken inte kräver medverkan från riksdagen sida.

3. Hemställan

Under åberopande av vad jag i detta avsnitt av min framställning under punkterna 1 och 2 förordat hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att antaga inom ecklesiastikdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i ecklesiastik boställsordning den 30 augusti 1932 (nr 400); samt

2. lag angående ändrad lydelse av 13 § lagen den 30 augusti 1932 (nr 404) om kyrkofond.

II. Vissa anslag ur kyrkofonden m. m.

1. Avlöningsbidrag till sjömanspräster

Ur kyrkofonden utgår för närvarande till svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse jämlikt 6 § andra stycket 4) lagen om kyrkofond 14 bidrag, vart och ett å 20 400 kr., för avlöande av präster, som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet.

Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse har anhållit om bidrag ur kyrkofonden för budgetåret 1964/65 till avlöande av ytterligare en sjömanspräst. Av framställningen inhämtas, att styrelsen under budgetåret 1962/63 på 27 platser utomlands i sin tjänst haft 52 anställda med heltidstjänst, därav 21 sjömanspräster, två biträdande präster, åtta manliga och 21 kvinnliga assistenter (20 husmödrar och en församlingssystem). Genom väsentligt avlöningsbidrag har styrelsen dessutom medverkat till anställningen av en svensk sjuksköterska i Genua.

Kammarkollegiet tillstyrker med hänsyn till omfattningen av styrelsens verksamhet samt den stora betydelsen, kanske främst socialt, av denna verksamhet, att fr. o. m. nästkommande budgetår bidrag får utgå ur kyrkofonden till 15 sjömanspräster med belopp för envar motsvarande vad som nu utgår eller 20 400 kr.

Departementschefen. Omfattningen av sjömansvårdsstyrelsens verksamhet har fortsatt att öka under de senaste åren och sjömanspräster har anställts i allt fler utländska hamnstäder. I likhet med kammarkollegiet anser jag ifrågasvarande verksamhet vara av mycket stor betydelse och jag biträder därför förslaget, att fr. o. m. budgetåret 1964/65 skall få utgå bidrag till ytterligare en sjömanspräst.

2. Anslag till anlitande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden

Enligt 6 § andra stycket 6) lagen om kyrkofond skall ur kyrkofonden utgå anslag, som Kungl. Maj:t och riksdagen finner skäligt ställa till vederbörande statsdepartements förfogande för anlitande av biträde vid handläggning av kyrkliga ärenden. Anslaget till ifrågasvarande ändamål är innevarande budgetår uppfört med 70 000 kr. För nästa budgetår räknar jag med ett lika stort medelsbehov och föreslår därför, att ett oförändrat anslag av 70 000 kr. anvisas för ändamålet.

3. Bidrag till kyrkomusikerutbildningen vid Sköndalsinstitutet

Jämlikt 6 § andra stycket 9) lagen om kyrkofond har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av högst 58 000 kr. ur kyrkofonden såsom bidrag till kostnaderna för den kyrkomusikaliska linjen vid Sköndalsinstitutet.

Direktionen för Svenska diakonsällskapet har anhållit att anslaget till ifrågasvarande utbildning budgetåret 1964/65 höjes till 98 000 kr., motsvarande de beräknade kostnaderna — utöver vad som täckes av elevavgifter — för avlöningar åt lärare, arvoden och reseersättningar åt föreläsare samt pensionsavgifter. Kostnaderna för lokaler, undervisningsmateriel, administrationskostnader m. m. har direktionen däremot avsett, att diakonsällskapet skulle bestrida.

Kammarkollegiet finner någon höjning av bidragsbeloppet icke nu vara motiverad samt föreslår, att bidraget ur kyrkofonden till angivna verksamhet vid Sköndalsinstitutet för budgetåret 1964/65 bestämmes till oförändrat belopp eller 58 000 kr.

Departementschefen. Musikaliska akademien har, såsom redovisats i årets statsverksproposition (bilagan 10, s. 185), föreslagit, att ur det under åttonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m. skall utgå ersättning till av akademien förordnade censorer vid av Sköndalsinstitutet anordnad examination av kyrkomusiker. Kostnaderna för ersättning åt dessa censorer bör emellertid enligt min mening bestridas på liknande sätt som övriga kostnader för den kyrkomusikaliska utbildningen vid Sköndalsinstitutet. Jag föreslår med hänsyn härtill att bidraget ur kyrkofonden till ifrågasvarande utbildning höjes med 2 000 kr. till 60 000 kr.

4. Kostnaderna för vissa avslutade kommittéer och utredningar genom sakkunniga

I skrivelse den 18 november 1963 har statskontoret anmält, bl. a., att i förskott från kyrkofonden för gäldande av kostnaderna för i följande sammanställning angivna, avslutade utredningar på det kyrkliga området utgått följande belopp:

1950 års prästvalskommitté	127 313: 21
Församlingsstyrelsekommittén	315 631: 03
Biskopsvalkommittén	119 362 37
Sakkunnig för översyn av till 1917 års bibel fogade »Ordförklaringar och sakupplysningar» samt av psalmbokens register över psalmer och psalmförfattare	5 026: 74

Kammarkollegiet förordar, att medgivande inhämtas av riksdagen om anlåtande av kyrkofonden för bestridande slutligt av utredningskostnaderna för

1950 års prästvalskommitté liksom för biskopsvalkommittén. Kollegiet finner det mera tveksamt, om jämväl kostnaderna för församlingsstyrelsekommittén bör slutligt täckas med medel från denna fond, men vill icke avstyrka att så sker. Kostnaderna för den sakkunnige för översyn av till 1917 års bibel fogade »Ordförklaringar och sakupplysningar» m. m. bör enligt kollegiet däremot icke slutligt stanna å fonden.

Departementschefen. Ifrågavarande utredningar är enligt min mening samtliga av den art, att kostnaderna för desamma bör slutligt gäldas av kyrkofonden. Kammarkollegiet har ansett, att kostnaderna för den sakkunnige för översyn av till 1917 års bibel fogade »Ordförklaringar och sakupplysningar» m. m. icke bör stanna å kyrkofonden. Även denna utredning, vilken tillkallats med anledning av kyrkomötets skrivelse den 1 oktober 1957, nr 25, bör emellertid anses ha i första hand tillgodosett ett kyrkligt ändamål. Jag föreslår därför, att kostnaderna för samtliga nämnda utredningar skall slutligt stanna på kyrkofonden.

5. Övriga frågor om anslag ur kyrkofonden

Jämlikt 6 § andra stycket 9) lagen om kyrkofond utgår ur kyrkofonden anslag till extra utgifter med ett av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämt belopp för år, vilket efter Kungl. Maj:ts bestämmande må användas till kyrkliga ändamål. Ur nämnda anslag, som för det kyrkliga området utgör en motsvarighet till de under riksstatens särskilda huvudtitlar uppförda anslagen till extra utgifter, har bidrag lämnats till bestridande av kostnader för konferenser och möten av kyrklig natur, till reseunderstöd, vissa tryckningskostnader samt kulturminnesvårdande åtgärder beträffande kyrkor m. m. Anslaget är sedan budgetåret 1960/61 uppfört med 60 000 kr.

Ärkebiskopen har i skrivelse den 1 oktober 1963 meddelat, att 800-årsminnet av Uppsala ärkesätets tillkomst skall firas genom en jubileumshögtidlighet den 13—15 juni 1964, samt anhållit om ett bidrag ur kyrkofonden av 56 900 kr. till bestridande av vissa kostnader i samband med jubileet.

Departementschefen. På grund av bl. a. inträffade kostnadsökningar erfordras en viss uppräknig av anslaget till extra utgifter och jag föreslår därför en höjning av detta anslag med 20 000 kr. till 80 000 kr.

Det för högtidlighållandet av Uppsala ärkesätets 800-årsjubileum erforderliga bidraget uppgår till så stort belopp, att det icke helt kan bestridas inom ramen av det ordinarie anslaget till extra utgifter. Jag föreslår därför även, att vid sidan av anslaget till extra utgifter jämlikt 6 § andra stycket 9) lagen om kyrkofond anvisas ett särskilt engångsbelopp av 30 000 kr. för ifrågavarande ändamål.

6. Hemställan

Under åberopande av vad jag i detta avsnitt av min framställning under punkterna 1—5 anfört och förordat hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1. dels besluta, att kostnaderna för i det föregående angivna utredningar skall slutligt stanna å kyrkofonden,

2. dels medgiva

a) att ur kyrkofonden må årligen fr. o. m. den 1 juli 1964 tills vidare till svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse utgå 15 bidrag om 20 400 kr. för avlönande enligt gällande grunder av präster, som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet;

b) att för anlitande av biträde vid handläggningen inom vederbörande statsdepartement av kyrkliga ärenden må för budgetåret 1964/65 utgå högst 70 000 kr.;

c) att ur kyrkofonden må för budgetåret 1964/65 utgå bidrag till Svenska diakonsällskapet med högst 60 000 kr. till bestri-
dande av kostnader för utbildning av kyrkomusiker vid Skön-
dalsinstitutet;

d) att fr. o. m. den 1 juli 1964 tills vidare det i 6 § andra stycket 9) lagen om kyrkofond omförmälda anslaget till extra utgifter må utgå med 80 000 kr. för budgetår; samt

e) att ur kyrkofonden må till kostnader för högtidlighållan-
det av Uppsala ärkesätets 800-årsjubileum utgå bidrag med
30 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instäm-
mande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar
Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas pro-
position av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Marianne Soop

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid.
<i>Lagförslag</i>	3
Lag om ändring i ecklesiastik boställsordning	3
Lag om ändrad lydelse av 13 § lagen om kyrkofond	7
I. Vissa ändringar i ecklesiastik boställsordning m. m.	8
1. Översyn av bestämmelserna rörande prästgård	8
2. Översyn av vissa besvärshästämnelser inom kyrklig ekonomisk lagstiftning	15
3. Hemställan	20
II. Vissa anslag ur kyrkofonden m. m.	21
1. Avlöningsbidrag till sjömanspräster	21
2. Anslag till anlåtande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden	21
3. Bidrag till kyrkomusikerutbildningen vid Sköndalsinstitutet	22
4. Kostnaderna för vissa avslutade kommittéer och utredningar genom sakkunniga	22
5. Övriga frågor om anslag ur kyrkofonden	23
6. Hemställan	24
